

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/149/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2516202980
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniel Ilavský
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2516202980.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Daniela Ilavského a sudcov Mgr. Jozefa Mačejca a Mgr. Michala Novotného, v právnej veci žalobkyne: Z. E., nar. X.X.XXXX, adresa trvalého pobytu K., K. XX, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., IČO: 35 792 752, adresa sídla Bratislava, Pribinova 25, zast. splnomocnencom: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., IČO: 47 233 516, adresa sídla Bratislava, Kubániho 16, o určenie neplatnosti zmluvy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Piešťany zo 14. mája 2018 č.k. 6C/121/2016-110 takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa p o t v r d z u j e .

II. Žalovaný je povinný nahradiť žalobkyňi trovy odvolacieho konania v rozsahu 100% s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím.

o d ô v o d n e n i e :

1.1 Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie určil, že zmluva o revolvingovom úvere č. 8100009320 zo dňa 27.5.2008 uzavretá medzi žalobkyňou a žalovaným je neplatná (výrok I.).

1.2.1 Z vykonaného dokazovania mal za dokázané:

Medzi účastníkmi konania bola dňa 27.05.2008 uzatvorená zmluva o úvere číslo 8100009320, predmetom ktorej bolo v bode 5. poskytnutie úveru vo výške 45.000 Sk. Žalobkyňa sa tak zaviazala uhradiť úver vrátane poplatku za jeho poskytnutie v celkovej výške 121.632 Sk v 48 mesačných splátkach po 2.534 Sk, predpokladaná RPMN za úver 82,03%, ročná úroková sadzba 82,03%, predpokladaná RPMN po poskytnutí revolvingu 73,70% a ročná úroková sadzba revolvingu 87,9%.

1.2.2 V bode 6. predmetnej úverovej zmluvy je výška poskytnutého úveru vo výške 33.000 eur pri RPMN za úver 83,50%, ročná úroková sadzba 82,08%, predpokladaná RPMN po poskytnutí revolvingu 73,75%, ročná úroková sadzba revolvingu 87,96%.

1.2.3 Žalobkyňa od žalovaného čerpala úver v celkovej výške 33.000 Sk dňa 27.5.2008.

1.3 Vec právne posúdil ako nárok spotrebiteľa domáhať sa v súdnom konaní určenia, či tu právo je alebo nie je - určenia neplatnosti zmluvy podľa § 137 písm. c) a § 470 ods. 1 a 2 C.s.p. (zákon číslo 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov), § 80 písm. c) O.s.p. (zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších zmien a doplnení) a ďalej podľa § 3 ods. 1, § 39, § 44 ods. 1 a 2, § 52 ods. 1, 2, 3 a ods. 4, § 53 ods. 1, 2, 3, 5, a ods. 6, § 54 ods. 1 a ods. 2 O.z. (zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení jeho neskorších zmien a doplnení), § 4 ods. 8 ZoOS2007 (zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady číslo 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov) a nakoniec podľa § 11 ods. 4 ZoSÚ2010 (zákon č. 129/2010

Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom od 1.1.2018) a dospel k záveru, že nárok žalobkyne uplatnený v tomto konaní je dôvodný a preto žalobe v celom rozsahu vyhovel.

1.4.1 Naliehavý právny záujem je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby (v danom prípade tomu tak bolo v čase podania žaloby v zmysle ust. § 80 písm. c) O.s.p., účinného do 30. júna 2016 ale uvedená podmienka musí byť splnená aj od 01.07.2016 tak ako to vyplýva z ust. § 137 písm. c) C.s.p.). Naliehavý právny záujem na požadovanom určení musí byť daný v čase rozhodovania súdu.

1.4.2 Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie.

1.4.3 Pri skúmaní podmienok uvedených v § 80 písm. c) O.s.p. resp. § 137 písm. c) C.s.p., umožňujúcich riešenie práva, resp., právneho vzťahu súdnym rozhodnutím treba vychádzať z toho, že naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o úvere / pôžičke má žalobca - spotrebiteľ (ktorého špecifické postavenie ako slabšej strany v spore osvedčuje predovšetkým úprava v komunitárnom práve, početná judikatúra súdov európskych spoločenstiev a v nie poslednom rade i domáca právna úprava), pretože potrebuje mať vyriešenú otázku, aký je jeho skutočný dlh nad rámec poskytnutých finančných prostriedkov v prípade čiastočnej neplatnosti zmluvy, týkajúcej sa odplaty (úroky, poplatky). Jeho postavenie sa stane istejšie, nebude vystavený sankciám za nezaplatenie odplaty; ktorá je v rozpore s dobrými mravmi (§ 39 Občianskeho zákonníka). V tejto súvislosti súd zastáva názor že právny úkon sa prieči dobrým mravom, ak sa jeho obsah (bez ohľadu na zmluvnú voľnosť ho stanoviť a bez ohľadu na to, kto rozpor s dobrými mravmi zaviniť, ako i na to, či druhá strana pri vzniku zmluvy bola v dobrej viere) dostane do rozporu so všeobecne uznávaným názorom, ktorý vo vzťahu medzi ľuďmi určuje (niekedy aj v právnych normách), aký má byť obsah tohto právneho úkonu tak, aby bol v súlade so základnými morálnymi zásadami.

1.4.4 Pri posudzovaní otázky naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení dospel súd k záveru, že možnosť domáhať sa takéhoto určenia vyplýva žalobkyňi s účinnosťou od 1.1.2018 aj priamo z ust. § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch.

1.5 Posudzovaný právny vzťah sporových strán je právnym vzťahom založeným spotrebiteľskou zmluvou, konkrétne ide o spotrebiteľský úver. Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať neprijateľné podmienky, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa pod sankciou ich absolútnej neplatnosti. Právny vzťah sporových strán súd posúdil podľa noriem spotrebiteľského práva, a to podľa osobitného právneho predpisu zákona o spotrebiteľských úveroch a všeobecného právneho predpisu Občianskeho zákonníka.

1.6.1 Súd dospel k záveru že rozhodcovská zmluva z 27.5.2008 je súčasťou formulárovej zmluvy, ktorú žalovaný v rámci svojej podnikateľskej činnosti používa v prípadoch uzatvárania rovnakého druhu a neurčitého počtu zmlúv. Rozhodcovská zmluva je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ktorá je nekalou v zmysle čl. 3 ods. 3 a jeho prílohy 5 Smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Aj keď rozhodcovská doložka je obsiahnutá v osobitnej rozhodcovskej zmluve a jej uzavretie nie je podmienené uzatvorením revolvingového úveru, tak jej podpísanie znemožňuje voľbu spotrebiteľa rozhodnúť spor pred všeobecným súdom. Riešenie sporu pred všeobecným súdom je iba frázou poplatnou k platným občianskoprávnym predpisom, pričom práve žalovaná spoločnosť využíva rozhodovanie rozhodcovských súdov proti spotrebiteľom. Rozhodcovskú zmluvu súd považuje za druh rozhodcovskej doložky, ktorú si spotrebiteľ osobitne nevyjednal. Napriek tvrdeniam žalovaného, že žalobkyňa mohla od rozhodcovskej zmluvy odstúpiť, a že nebola podmienkou uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere, tak priemerný spotrebiteľ s priemerným právnym vedomím nestihol absorbovať právne rozdiely medzi rozhodcovským konaním a všeobecnými súdmi. Navyše žalovaný ani nepreukázal, že s podmienkami rozhodcovského konania pri podpise zmluvy bol dlžník uzrozumený. Dojednanie rozhodcovskej doložky bolo vážnym porušením spotrebiteľského práva, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a je v rozpore s § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka či Smernicou Rady č. 93/13/EHS.

1.6.2 Pokiaľ sa rieši otázka individuálneho dojednaní, tak v rozhodcovskej zmluve v bode 1. sa uvádza, že dlžník vyhlasuje a svojím podpisom potvrdzuje, že súhlasí s uzavretím tejto rozhodcovskej zmluvy. Ďalej veriteľ v bode 2. prehlasuje, že uzavretie tejto rozhodcovskej zmluvy nie je podmienkou uzatvorenia a vykonávania zmluvy o revolvingovom úvere medzi veriteľom a dlžníkom. V bode 3. je poučenie dlžníka o dôsledkoch jej uzavretia s tým, že v bode 5. je uvedené, ktoré rozhodcovské súdy môžu spor účastníkov rozhodnúť. Bližšie náležitosti rozhodcovského konania sú uvedené v bode 6. rozhodcovskej zmluvy. Z hľadiska doterajšej praxe vždy bolo preukázané, že uzavretie zmluvy o úvere bolo podmieňované uzavretím rozhodcovskej zmluvy, pričom rozhodcovské súdy sú v Bratislave alebo v Banskej Bystrici, teda nie v blízkosti bydliska dlžníka z úverovej zmluvy. Nedostupnosť rozhodcovských súdov pre dlžníka, resp. sídlo rozhodcovského súdu v sídle dodávateľa služieb už bola riešená Európskym súdnym dvorom so záverom, že sa jedná o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Je to konkrétne rozhodnutie Európskeho súdneho dvora vo veci C-243/08 Pannon proti Erzsébet Sustikné Győrfi. Považuje sa za nekalú, ak sa prizná výlučná právomoc súdu, v ktorého obvode sa nachádza sídlo predajcu alebo dodávateľa služieb. V samotnej rozhodcovskej zmluve nie je dostatočne objasnený rozdiel medzi konaním pred všeobecným súdom a konaním pred rozhodcovským súdom a následky pre účastníka, ktorý rozhodcovskú doložku podpíše. Už viackrát bolo judikované, že dojednávanie takejto rozhodcovskej doložky je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ktorú by žalovaný nemal používať pri uzatváraní úverových vzťahov, ak podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné. Podľa § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Z doterajšej praxe súdu je nesporné, že rozhodcovské zmluvy sú „nanucované“ pri podpise úverov, pričom cieľom rozhodcovských zmlúv je rýchlejšie dosiahnutie uspokojenia pohľadávky veriteľom vydaním rozhodnutí vo veci cez rozhodcov. Samotná rozhodcovská zmluva nerieši otázku dostatočného oboznámenia sa dlžníka s postupom rozhodcovských súdov, s rozhodcovským konaním ako takým a najmä s dôsledkami vydania rozhodcovského rozsudku proti dlžníkovi a možnosti uplatnenia prisúdenej pohľadávky z rozhodcovského rozsudku vo vykonávacom konaní. Žalobkyňa nemala možnosť oboznámiť sa s podmienkami konania a vnútornými predpismi rozhodcovského súdu, pričom tieto okolnosti boli skôr známe žalovanému, ktorý vo svojej obchodnej praxi bežne využíva rozhodovanie rozhodcovských súdov proti svojim dlžníkom. Sú vážne pochybnosti o tom, či so žalobkyňou ako spotrebiteľom bola osobitne individuálne dojednaná dohoda o rozhodcovskom konaní, alebo došlo len k formulárovému vyplneniu náležitostí takejto dohody obdobne, ako pri úverovej zmluve, kde žalobca ako dlžník mohol len vypísať svoje osobné údaje, stanoviť výšku úveru, ostatné náležitosti boli už na schvaľovacích postupoch veriteľa - žalovaného. Aj podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka za individuálne dojednané zmluvy a zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Podľa ods. 3, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané. Práve žalovaný má problémy s dokázaním individuálneho dojednaní rozhodcovskej zmluvy, pričom je nesporné, že ako úverové zmluvy, tak rozhodcovské zmluvy sú formulárové zmluvy, ktoré bežne využíva žalovaný ako veriteľ pri uzatváraní zmluvných vzťahov. Rozhodcovské zmluvy nie sú dávané ako alternatíva, ale skôr ako podmienka k úverovým zmluvám.

1.7.1 Z vykonaného dokazovania súd zistil, že predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere (revolvingovom úvere zo dňa 27.05.2008), vyslovenia neplatnosti ktorej sa domáha žalobkyňa je absolútne neplatná pre rozpor s dobrými mravmi. Dobré mravy možno stotožniť so všeobecne spoločensky uznávanými zásadami konania v právnom styku (poctivosť, nezneužívanie výkonu práv, nešikanózny spôsob výkonu práva, rešpektovanie rovnosti účastníkov občianskoprávných vzťahov). Za právny úkon priečiaci sa dobrým mravom treba považovať právny úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi (pozri rozhodnutie NS SR sp.zn. 3Cdo 137/2003). Ročná úroková sadzba je podstatnou náležitosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere. V zmluve o úvere zo dňa 27.5.2008 je uvedená ročná úroková sadzba 82,03%. Podľa údajov Národnej banky Slovenska bola priemerná úroková miera obchodných bánk pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných domácnostiam v mesiaci máj 2008 na úrovni 11,14% ročne. Dohodnutá výška úrokov 82,03% ročne uvedená v zmluve podstatne (viac ako sedemnásobne) prekračuje priemernú úrokovú mieru obchodných bánk pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných domácnostiam v mesiac máj 2008.

1.7.2 Súd netvrdí, že výška úrokov pri nebankových spotrebiteľských úveroch musí dôsledne kopírovať výšku úrokov pri porovnateľných bankových úveroch, avšak dohodnutá výška úrokov (aj keď vyššia

ako pri bankách) musí byť stále súladná s požiadavkou dobrých mravov a nesmie vykazovať znaky nepoctivého úžerného úroku. Dlužník uzatvára zmluvu o úvere a dohodu o úrokoch prevažne z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi neprimerané až úžernícke úroky.

1.7.3 Dohodnutá úroková sadzba vo výške 82,03% ročne (ako podstatná zložka právneho úkonu) je v rozpore s dobrými mravmi, preto predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere sa svojím obsahom prieči dobrým mravom. Tam, kde sa dôvod neplatnosti vzťahuje na celý právny úkon (dôvod neplatnosti sa týka jeho podstatnej zložky), je právny úkon neplatný v celom rozsahu.

1.7.4 Vzhľadom na uvedené dôvody súd považuje predmetnú úverovú zmluvu za absolútne neplatnú.

1.8.1 Z vykonaného dokazovania mal súd ďalej za preukázané, že úverová zmluva zo dňa 27.5.2018 obsahuje iné údaje v časti vyznačenej spotrebiteľom v bode 5., ako údaje o požadovanom revolvingovom úvere a iné v akceptácii návrhu zo strany dodávateľa v bode 6. zmluvy, ako údaje o schválenom revolvingovom úvere. Žalobkyňa podpísala zmluvu po vyplnení bodu 5. dňa 21.5.2008 a žalovaný ju podpísal po vyplnení bodu 6. dňa 27.5.2008. Vyplnenie bodu 6. žalobcom je s poukazom na § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka novým návrhom na uzavretie zmluvy, čo však žalobkyňa neakceptovala, preto nedošlo k vzniku dvojstranného právneho úkonu a teda k vzniku úverovej zmluvy.

1.8.2 Vzhľadom na nedodržanie písomnej formy, aj z uvedeného dôvodu považuje súd predmetnú zmluvu za neplatnú.

1.9 Pokiaľ ide o nariadenie vlády SR č. 238/2008 Z.z., ktorým sa ustanovuje výška, ktorú nesmie prevýšiť odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru, k tomuto súd uvádza nasledovné. Aj v prípade ak by celková odplata za poskytnutie úveru bola súladná s predmetným nariadením vlády, predmetné nariadenie nemôže byť prekážkou pre posúdenie zákonnosti výšky úrokovej sadzby úveru ako podstatnej náležitosti úverovej zmluvy a jej súladnosti s dobrými mravmi. Úroky z úveru sú jednou z položiek tvoriacich náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom a podliehajú samostatnej kontrole zo strany súdu tak, ako aj sankcie a ďalšie poplatky spojené s úverom.

1.10 O trovách konania rozhodol tak, že žalobkyni voči žalovanému priznal náhradu trov konania vo výške 100% s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté samostatným uznesením. Takéto svoje rozhodnutie odôvodnil právne § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p. a vecne potrebou priznania plnej náhrady trov konania žalobkyni pre jej plný úspech v spore.

2.1 Takýto rozsudok napadol riadnym a včasným odvolaním žalovaný s návrhom na jeho zmenu zamietnutím žaloby, vniac súd prvej inštancie, že tento nesprávne zistil skutkový stav a vec aj nesprávne právne posúdil.

2.2 Žalobkyňa poskytnutý úver čerpala a tak výrok súdu o neplatnosti úverovej zmluvy je v rozpore s právnou úpravou účinnou v čase uzatvárania zmluvy a to § 4 ods. 3 písm. a) ZoSÚ2001 (zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii).

2.3 Nesprávny je záver súdu prvej inštancie, že rozhodcovská doložka predstavuje „nanútený“ úkon a neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko z formulácie rozhodcovskej doložky vyplýva, že spory zo zmluvy o revolvingovom úvere môžu byť riešené buď pred všeobecným súdom alebo pred rozhodcovským súdom. Doložka neobsahuje povinnosť postupovať výlučne prostredníctvom rozhodcovského konania pri riešení sporov. Spotrebiteľ a dodávateľ nie sú pri podaní žaloby žiadnym spôsobom limitovaní. K výberu rozhodcu, resp. fóra, kde sa bude spor riešiť dochádza až pri podaní žaloby, pričom obe strany majú rovnaké práva a tak nemožno hovoriť o žiadnej nerovnováhe.

2.4 Žalovaný vznáša námietku voči záveru súdu, v zmysle ktorého žalobca mal byť nútený uzatvoriť rozhodcovskú doložku ako aj o nedostupnosti sídiel rozhodcovského súdu, nakoľko to nemá oporu v právnom stave. Rozhodcovské konanie je v zásade písomné a spotrebiteľ má objektívnu možnosť sa do miesta konania rozhodcovského súdu dostať. Možnosť oboznámiť sa s podmienkami konania

pred rozhodcovským súdom existovala nie len v čase uzatvorenia rozhodcovskej doložky, ale aj počas obdobia splácania zmluvy, v období iniciovania rozhodcovského konania, či kedykoľvek následne.

2.5 Otázka odplaty za spotrebiteľské úvery a jej obmedzenie bolo z hľadiska vývoja právnej úpravy predmetom výslovnej regulácie až od 1.7.2008 (kedy nadobudlo účinnosť nar. vl. SR č. 238/2008 Z.z., kt. sa vykonávali ust. § 3 ods. 10 a 11 zák. č. 258/2001 Z.z.). Maximálna hodnota odplaty k dátumu, ktorý je obdobím najbližším uzavretiu zmluvy o revol. úvere pre rovnaký typ spotrebiteľského úveru bola vo výške 112,52%.

2.6 Nedodržanie fakultatívnych náležitostí úverovej zmluvy nemalo za následok nevzniknutie zmluvy. Žalovaný bol podľa čl. 2 ods. 2.1 zmluvných dojednaní oprávnený poskytnúť žalobkyni nižší úver ako bola výška úveru požadovaná žalobkyňou a túto okolnosť žalobkyňa v čase schválenia úveru nenamietala.

2.7 Údaj o RPMN nie je vecou dohody zmluvných strán zmluvy o spotrebiteľskom úvere a tak rozdielnosť týchto údajov v žiadosti a v oznámení o schválení úveru nemala za následok nedohodu strán o predmete zmluvy.

3. Žalobkyňa odvolací návrh nepodala a vo svojom vyjadrení sa k odvolaniu žalovaného navrhla odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť.

4. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C.s.p.), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania pripúšťal (§ 355 ods. 1 C.s.p.), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 365 C.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f/ a h/ C.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 C.s.p.) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 C.s.p.), s prihliadnutím ex offa na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 C.s.p.), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 C.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 C.s.p.), a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech, keďže napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 387 ods. 1 a 2 C.s.p..

5. Predmetom konania vedeného na Okresnom súde Piešťany pod sp.zn. 6C/121/2016 je žaloba o určenie neplatnosti zmluvy o úvere č. 8100009320 zo dňa 27.5.2008 uzatvorenej medzi žalovaným ako veriteľom a žalobkyňou ako dlžníkom.

6. S prihliadnutím na obsah podaného odvolania, predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na uplatnenú odvolaciu argumentáciu žalovaného bolo posúdiť, či súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil a tak dospel k nesprávnemu záveru o neplatnosti úverovej zmluvy pre jej rozpor s dobrými mravmi.

7. Podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne (1). Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (2).

8. Odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav (uvedený v bode 1.2.1 až 1.2.3 tohto rozhodnutia), pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobkyňou tvrdeného nároku, ktorý v dostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie uplatneného nároku, výsledky dokazovania jednotlivito i vo vzájomných súvislostiach správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správnym skutkovým zisteniam pre rozhodnutie vo veci, a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho správny právny záver vo veci (o neplatnosti Úverovej zmluvy č. 8100009320 zo dňa 27.5.2008 pre jej rozpor s dobrými mravmi) s poukazom na § 387 ods. 2 C.s.p., odvolací súd odkazuje v samej podstate na správne odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného

rozsudku. Aj odvolací súd dospel k záveru, že pri vyhodnotení vykonaného dokazovania každého z vykonaných dôkazov jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach bolo v konaní dostatočným spôsobom preukázané, že žaloba žalobkyne je v celom rozsahu dôvodná. Pokiaľ ide o odvolacie námietky odvolací súd dodáva:

9.1 Pokiaľ ide o námietku o nesprávnom právnom posúdení veci odvolací súd uvádza:

Právne posudzovanie veci je činnosť súdu, pri ktorej zistený skutkový stav podriaďuje pod skutkovú podstatu príslušnej právnej normy, na základe čoho dospieva k záveru, či právo prizná alebo neprizná. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak sa súd pri tejto činnosti dopustil omylu (buď v tom, že na správne zistený skutkový stav aplikoval iný právny predpis než mal, alebo ak správne aplikovaný právny predpis nesprávne interpretoval).

9.2 Základnou spornou otázkou bolo, či na daný prípad je potrebné pri určení odplaty za úver aplikovať § 502 ods. 1 Ob.z. (zákon č. 514/2003 Z.z. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov) a to aj so zreteľom na skutočnosť, že výška odplaty za úver bola dohodnutá v súlade s nar. vl. SR č. 238/2008 Z.z., ktorým sa vykonávajú ust. § 3 ods. 10 a 11 ZoSÚ2001 (zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii) a tak pokiaľ súd posúdil vec podľa § 3 ods. 1 O.z., jeho právne posúdenie nie je možné považovať za správne.

9.3 Podľa § 3 ods. 1 O.z. výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

9.4 Na kategóriu dobrých mravov treba osobitný dôraz klásť pri spotrebiteľských zmluvách. Pojem dobré mravy Občiansky zákonník nedefinuje. Je tomu tak preto, lebo dobré mravy podliehajú spoločenskému vývoju, ale tiež preto, že vo všetkých jednotlivostiach by bolo ťažké ich vystihnúť. Vo všeobecnosti však možno hovoriť o pravidlách morálneho charakteru všeobecne platných v demokratickej spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomná slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie. Je to v podstate súhrn určitých etických a kultúrnych pravidiel v spoločnosti všeobecne uznávaných. Činnosť namierenú proti uvedeným pravidlám možno označiť za činnosť proti dobrým mravom.

9.5 Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi bol obsiahnutý i v ZoOS2007 (zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa ... v znení účinnom ku dňu 27.5.2008). Podľa § 4 ods. 5 tohto právneho predpisu predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lešť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody.

9.6 Aplikáciu § 3 O.z. v otázke výšky odplaty nevylučuje ani § 53 ods. 6 O.z. účinného v čase uzatvorenia zmluvy. Podľa tohto ustanovenia, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplaty poskytované bankami pri spotrebných úveroch. Ustanovenie § 3 ods. 1 O.z. patrí k právnym normám s relatívne neurčitou hypotézou, t. j. k právnym normám, ktorých hypotéza nie je stanovená priamo právnym predpisom a ktoré tak prenechávajú súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade sám vymedzil hypotézu právnej normy zo širokého, dopredu neobmedzeného okruhu okolností. Pri posudzovaní, či konanie účastníka občianskoprávneho vzťahu je v súlade či v rozpore s dobrými mravmi, zákon výslovne neurčuje z akých hľadísk má súd vychádzať. Rozhodnutie o tom, či sú splnené podmienky pre použitie ustanovenia § 3 ods. 1 O.z. alebo ustanovenia § 39 O.z. je vždy potrebné urobiť po starostlivej úvahe, v rámci ktorej musia byť zvážené všetky rozhodujúce okolnosti. Pri dojednávaní úrokov koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu v situácii pre neho nepriaznivej. Nepriaznivejšou, a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Pri nebankových subjektoch, ktoré sú taktiež súčasťou finančného trhu sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, rozhodne nie však viac ako o 100% oproti priemeru

bánk. Podľa údajov NBS priemerné úrokové miery z úverov obchodných bánk pre spotrebiteľské úvery od 1 do 5 rokov boli v mesiaci apríl 2008 vo výške 12,26% a v mesiaci máj 2008 vo výške 11,14%. Dohodnutý úrok v práve posudzovanej veci vo výške 82,03% p.a. oproti priemernej úrokovej sadzbe úverov poskytovaných na obdobie piatich rokov bankami vo výške 11,14% (čo odvolací súd zistil na stránke NBS) o viac ako 600% prevyšuje tento priemer, čo rozhodne nemožno považovať za primerané, a teda zodpovedajúce dobrým mravom. Záver o neplatnosti dojednania o úrokoch pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 O.z. má preto oporu vo vykonanom dokazovaní. Uvedený záver nemôže zmeniť tvrdenie žalovaného v odvolaní, že odplatu za poskytnutie spotrebiteľského úveru je možné považovať za súladnú so zákonom o spotrebiteľských úveroch. Súhrnné informácie o údajoch o novovzniknutých spotrebiteľských úveroch veriteľmi zverejňované v neskoršom období MF SR (na základe nar. vl. SR č. 238/2008 Z.z., ktorým sa vykonávali ust. § 3 ods. 10 a 11 ZoSÚ2001) nie je možné použiť za smerodajné v tejto prejednávanej veci, nakoľko ako to uviedol aj žalovaný toto nadobudlo účinnosť až po uzatvorení spornej úverovej zmluvy, avšak okrem toho tieto informácie nie je možné nadradiť (a uprednostniť) pred ustanoveniami Občianskeho zákonníka upravujúcimi dobré mravy (a to aj v prípade, že by zmluva bola uzatvorená až za jeho účinnosti).

9.7 V prípade spotrebiteľských zmlúv môže súd skúmať len celkovú odplatu a pokiaľ táto odplata podstatne neprímerane prevyšuje odplatu požadovanú na bankovom (a neskôr aj finančnom) trhu, môže vyvodiť neplatnosť takejto dohody. Podľa názoru odvolacieho súdu ani zo žiadneho ustanovenia osobitného zákona upravujúceho poskytovanie úverov nemožno vyvodiť, že ust. § 53 ods. 6 O.z. by malo predstavovať špeciálnu normu voči § 39 O.z. a že by malo vylučovať prípadné skúmanie rozporu úrokovej sadzby s dobrými mravmi podľa § 39 O.z.. Naopak, ustanovenie § 53 ods. 6 O.z. dopĺňa iné normy obmedzujúce výšku odplaty (odmeny) veriteľa pri poskytovaní úverov a pôžičiek. Súčasťou odplaty je totiž nielen samotný úrok, ale aj ďalšie poplatky a plnenia pri uzavretí zmluvy alebo počas jej trvania. Aj prípadný súlad celkovej odplaty s odplatami na bankovom finančnom trhu podľa § 53 ods. 6 O.z. nebráni súdu skonštatovať nemravnosť úrokovej sadzby podľa § 39 O.z. a vysloviť jej neplatnosť. Podobne je v prerokúvanej veci nepodstatné ustanovenie § 502 ods. 1 Ob.z. Toto ustanovenie vyslovuje normuje čiastočnú neplatnosť dohody o úrokovej sadzbe, ktorá prevyšuje najvyššiu prípustnú zákonnú hranicu. V prerokúvanej veci však nie je vôbec sporné, že žiaden zákon konkrétne neobmedzuje výšku úrokovej sadzby pri úvere. Z toho však nemožno vyvodiť, že by bola prípustná dohoda o akejkoľvek úrokovej sadzbe. Súd je aj pri neexistencii zákonného obmedzenia výšky úrokovej sadzby oprávnený a povinný skúmať jej súlad s dobrými mravmi v zmysle § 39 O.z..

9.8 Odvolací súd preto dospel k záveru, že právne posúdenie veci súdom prvej inštancie je vecne správne a správnym je potom aj jeho záver o dôvodnosti žaloby vo veci samej.

10.1 Pokiaľ ide o námietku o riadnom neodôvodnení rozsudku odvolací súd dodáva, že Ústavný súd Slovenskej republiky v zhode s rozhodovacou praxou Európskeho súdu pre ľudské práva stabilne judikuje, že povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie neznamena automaticky povinnosť poskytnúť podrobnú odpoveď na každý nastolený argument. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. sp. zn. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, III. ÚS 191/2013). Rozsah povinnosti odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzované s ohľadom na okolnosti každého prípadu (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 163/2015 zo 17. marca 2016).

10.2 Odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia, čo do rozhodovania vo veci samej, uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ktoré primerane vysvetlil. Z pohľadu logiky a argumentačnej súdržnosti nebolo možné odôvodneniu napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie vytknúť závažné nedostatky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí súčasne aj právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (sp. zn. IV. ÚS 252/04) a rovnako neznamena ani to, aby účastník konania bol pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkou a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Odvolacia námietka žalovaného, týkajúca sa nedostatku obsahových náležitostí napadnutého rozhodnutia čo do rozhodnutia vo veci samej, ako i jeho arbitrárnosti, preto nemohla obstať.

11. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v súlade s § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil, keď tento rozhodol vecne správne aj o náhrade trov konania. Odvolací súd sa nezaoberal ostatnými námietkami žalovaného, nakoľko vzhľadom na predmet sporu (určenie neplatnosti úverovej zmluvy pre jej rozpor s dobrými mravmi) neboli podstatnými pre rozhodnutie vo veci samej.

12.1 Žalobkyňa bola v odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 C.s.p.) a vznikol jej nárok na náhradu trov konania.

12.2 O nároku na náhradu trov rozhodol odvolací súd podľa ustanovení § 369 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p..

12.3 O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

13. K prijatiu tohto rozhodnutia došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení a § 393 ods. 2 posledná veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je podľa § 421 C.s.p. prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C.s.p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).